

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน และเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ใช้การวิจัย เชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปร โดยอาศัยข้อสรุปที่ผ่านกระบวนการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติวิเคราะห์

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาใน ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 4 หมู่บ้านได้แก่หมู่ที่ 1 บ้านแม่ทราย หมู่ที่ 2 บ้านแม่ทราย ต้นมื่น หมู่ที่ 3 บ้านแม่ทรายใต้ หมู่ที่ 4 บ้านแม่ทรายต้นมื่นเหนือ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 480 คน

ขนาดของตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ สุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาจำนวนตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น (0.05)

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้นจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 218 คน

2. เนื่องจากแต่ละหมู่บ้านมีประชากรไม่เท่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวแทนจากแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีการคำนวณตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้สูตร

$$n_1 = \frac{n N_1}{N}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

n_1 = จำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

ตาราง 2 จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1.	บ้านแม่ทราย	120	55
2.	บ้านแม่ทรายต้นมื่น	176	80
3.	บ้านแม่ทรายใต้	108	49
4.	บ้านแม่ทรายต้นมื่นเหนือ	76	34
	รวม	480	218

3. เมื่อคำนวณจำนวนตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านแล้ว จึงสุ่มหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ อาชีพ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ คือ คาดหวังมาก คาดหวังปานกลาง คาดหวังน้อย ไม่คาดหวัง

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูล การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับคือ ได้รับมาก ได้รับปานกลาง ได้รับน้อย ไม่ได้รับ

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 10 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย แนวคิดพื้นฐาน ลักษณะ และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีลักษณะคำตอบให้เลือกเป็น ถูกหรือผิด

ส่วนที่ 5 เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน จำนวน 20 ข้อ รวม 5 ขั้นตอน คือ ความต้องการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ การลงทุน การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล และการรับผลประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ คือ ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย ไม่ต้องการ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ศึกษา จำนวน 30 ชุด หากผลการทดสอบและสังเกตจากการพูดคุยของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละท่านมีความเข้าใจและสื่อความหมายของเครื่องมือได้ไม่ตรง

กัน แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข ภาษาที่ใช้ให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เพื่อให้ สื่อความหมายได้ชัดเจน และตรงกัน

3. เสร็จแล้วนำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้จำนวนดังกล่าว ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) แบบครอนบาค (Cronbach) โดยการหาสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α Coefficient) อีกทางหนึ่ง เหตุที่ใช้การทดสอบความเชื่อมั่นโดยสูตรนี้ เนื่องจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีรูปแบบของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งให้คะแนน เป็น 4 ระดับ คือ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน น้อย 1 คะแนน ไม่ต้องการมีส่วนร่วม 0 คะแนน โดยคำนวณจาก โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่ากับ 0.92 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ทางสังคมศาสตร์ ($\alpha = 0.70$) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 46) นอกจากนี้ผู้วิจัย ยังได้ปรับแก้ภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม ตามข้อสังเกตที่ได้จากการทดลองใช้อีกเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลจริงที่กำหนดไว้ เข้าใจในข้อคำถามได้ตรงกันและถูกต้องดียิ่งขึ้น

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยการใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วลงรหัส

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์จากแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้กำหนดค่าในระดับกลุ่มชั้น โดยทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปการแจกแจงความถี่และการหาอัตราส่วนร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะกำหนดเป็นระดับช่วง และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาในรูปของค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้กำหนดค่าเป็นระดับช่วง และทำการวิเคราะห์ ด้วยสถิติพรรณนาในรูปของค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มตัวอย่างนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนชน ซึ่งรวมเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การคิดวางแผนและตัดสินใจ การลงทุน การปฏิบัติการติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ กำหนดค่าในระดับกลุ่มชั้น โดยทำการวิเคราะห์ ด้วยสถิติพรรณนาในรูปของค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ทดสอบสมมติฐานความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน ตามตัวแปรอิสระที่ศึกษา ดังนี้

(1) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนระหว่างประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ ANOVA (One-way Analysis of Variance)

(2) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนระหว่างประชาชนที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ ANOVA

(3) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนระหว่างประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ ANOVA

(4) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนระหว่างประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ ANOVA

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยได้พิจารณา กำหนดเกณฑ์ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการ วิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตามน้ำหนักคะแนน 4 ระดับคือ

ระดับมาก	3 คะแนน
ระดับปานกลาง	2 คะแนน
ระดับน้อย	1 คะแนน
คาดหวัง/ได้รับ/ ต้องการ น้อยมาก	0 คะแนน

กำหนดเกณฑ์ ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยของ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

ระดับมาก	2.26 – 3.00 คะแนน
ระดับปานกลาง	1.51 – 2.25 คะแนน
ระดับน้อย	0.76 – 1.50 คะแนน
คาดหวัง/ได้รับ/ต้องการ น้อยมาก	0.00 – 0.75 คะแนน

และเกณฑ์การพิจารณาตัดสิน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีคะแนน เต็ม 10 คะแนน ดังนี้

ระดับความรู้มาก	7 – 10 คะแนน
ระดับความรู้ปานกลาง	4 – 6 คะแนน
ระดับรู้น้อย	1 – 3 คะแนน